

TOÁT YẾU
KIM CANG BÁT NHÃ
AN TRỤ TÂM
HÀNG PHỤC TÂM

01

TÓM TẮT CƠ BẢN PHẬT DẠY AN TRỤ VÀ HÀNG PHỤC TÂM

KHÁI QUÁT CHUNG

*Đức Phật dạy An Trụ Tâm và Hàng Phục Tâm qua hai phương diện:

01

ĐỐN NGỘ - ĐỐN TU

Ngay đây nhận thẳng.

Bảo nhậm.

02

ĐỐN TU - ĐỐN NGỘ

Chưa ngộ → còn tu.

Không phải tiệm tu.

Phá chấp, không pháp.

Nhận (Hương) Thẳng Tánh.

CỤ THỂ PHẬT DẠY

01 ĐÓN NGỘ - ĐÓN TU

- * Phật nêu An Trụ trước - Hàng Phục sau.
- * Như thị An Trụ, như thị Hàng Phục tâm.

1.1 NHƯ THỊ CHỈ LÀ NHƯ THỊ

- Thấy thẳng ngay hình ảnh đức Phật thị hiện ôm bình bát đi khất thực...
 - Và cũng chính là “Cái thấy biết như thị, vượt năng sở” hiện nay đây.
 - Hoặc như những lời Phật dạy dưới đây để hàng phục và an trụ.
 - Nhưng tu tập cuối cùng, sẽ đạt suốt tánh Kim Cang → Cũng thấy biết như thị.
- Do đó: Như thị chỉ là **NHU THỊ**.

1.2 CỤ THỂ

- Ngay đây nhận thẳng, sống thẳng tự tánh, thấy biết **NHU THỊ** ...
- Như thị mà sống và bảo nhậm. → An trụ tức hàng phục ⇔ Hàng phục tức an trụ.
- Không có khoảng cách trước sau. ⇔ Bởi chỉ là sống thẳng tự tánh.

✧ Phật nêu Hàng Phục trước - An Trụ sau.

2.1 HÀNG PHỤC TÂM

✧ Nhấn mạnh đến việc hàng phục vọng tâm.

- Đột chúng sanh tâm vào chỗ vô sanh mà không thấy có chúng sanh được diệt độ.
 - *Chúng sanh tâm là sự biến hóa của tâm thức = Chỉ cho tất cả vọng tưởng.*
- Không tứ tướng = Sạch tất cả tướng.

2.2 AN TRỤ TÂM

✧ Nhấn mạnh đến việc hướng tiến nhận lại chân tâm.

1. Buông xả (Bồ thí).
2. Không trụ sáu trần (Tất cả trần) → Liên được an trụ.
3. Sống thẳng tánh Kim Cang - Tùy duyên tiêu dung tập khí - Làm lợi ích chúng sanh.
4. Bồ-tát vì chúng sanh nên bồ thí như thế (*Giáo hóa như thế mới thực sự vì nhau*).

2.2 AN TRỤ TÂM

✧ Nhấn mạnh đến việc hướng tiến nhận lại chân tâm.

1. Buông xả (Bồ thí).
2. Không trụ sáu trần (Tất cả trần) → liền được an trụ.
3. Sống thẳng tánh Kim Cang - Tùy duyên tiêu dung tập khí - Làm lợi ích chúng sanh.
4. Bồ-tát vì chúng sanh nên bồ thí như thế (*Giáo hóa như thế mới thực sự vì nhau*).

TU TẬP

Bồ thí, Cho ra
= BUÔNG XẢ
= Buông xuống

AN TRỤ TÂM

• Tâm Bồ - đề hiện tiền.
• Sống bằng tâm ấy.
= An nhiên – Giác sáng

DIỆU HẠNH VÔ TRỤ

Bồ thí, Cho ra
= LÀM LỢI ÍCH CHÚNG SANH
= Tùy thời nhờ đĩnh tháo chốt

TU TẬP THIỀN

★ ĐOẠN 17. RỐT RÁO VÔ NGÃ.

CHÁNH VĂN

Bấy giờ Tu Bồ Đề bạch Phật: Bạch Thế Tôn! Người thiện nam, kẻ thiện nữ phát tâm Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác, làm sao nên trụ? Làm sao hàng phục tâm mình?

- Giống nội dung câu hỏi ban đầu (ở đoạn 2: **Thiện Hiện Khải Thỉnh**). NHƯNG:
- Trước là hỏi cho người mới phát tâm. ⇔ Và Phật dạy cho người này: Dứt sạch các cảnh duyên.
- Đây là hỏi cho người đã được nghe Phật dạy và đã phát tâm. ⇔ Phải sạch luôn trí quán. **CỤ THỂ:**

CHÁNH VĂN

Phật bảo Tu Bồ Đề: Người thiện nam, kẻ thiện nữ phát tâm Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác phải sanh tâm như vậy: “Ta nên diệt độ tất cả chúng sanh, diệt độ tất cả chúng sanh rồi, mà không có một chúng sanh thật diệt độ”. Tại sao? Tu Bồ Đề! Nếu Bồ Tát có tướng ngã, tướng nhân, tướng chúng sanh, tướng thọ giả ắt chẳng phải Bồ Tát.

- **Dụng công, hàng phục vọng tưởng, nhưng không thấy có vọng tưởng thật để trừ dẹp.**
 - Nội dung này gần giống với lời dạy hàng phục tâm tại đoạn 03 ở trên. NHƯNG Ở ĐÂY CÓ KHÁC:
 - Đoạn 3, Phật nói theo lời thưa thỉnh của Ngài Tu Bồ Đề → Mang ý nghĩa chỉ bày hàng phục tâm cho người sơ cơ
 - Ở đây Phật nói cho người đã nghe, tin nhận → Phật khuyên nên hàng phục tâm như thế (*phải sanh tâm như vậy*).

CHÁNH VĂN

Vì có sao? Tu Bồ Đề! Thật không có pháp (để) phát tâm Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác.

- * Ở trên, Phật dạy phải hàng phục chúng sanh tâm → Đạt đến lìa tứ tướng. Kế đến, Ngài dạy:
- Không luôn cái thấy có pháp Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác để phát tâm hướng đến.
 - Bặt đi cái thấy: Có mình tu hành - có tâm tánh đang hiện tiền → Tự thể nhập tánh Kim Cang trọn vẹn.

CHÁNH VĂN

Tu Bồ Đề! Ý ông nghĩ sao? Như Lai ở chỗ Phật Nhiên Đăng có pháp được Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác chăng?

- Bạch Thế Tôn, không được. Theo chỗ con hiểu về nghĩa Phật đã nói, thì Phật ở chỗ Phật Nhiên Đăng không có pháp được Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác. ()*

Phật bảo: - Đúng thế! Đúng thế! Tu Bồ Đề! Thật không có pháp Như Lai được Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác. Tu Bồ Đề! Nếu có pháp Như Lai được Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác, Phật Nhiên Đăng ắt chẳng thọ ký cho ta: “Ông ở đời sau sẽ làm Phật, hiệu Thích Ca Mâu Ni.” (**)

➤ Ở đây, Phật muốn nói rõ hơn ý “*Thật không có pháp (để) phát tâm Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác*”.

✧ Phật mượn ví dụ về Ngài → ĐỂ MINH HỌA cho sáng tỏ hơn ý này.

(*) Nếu có pháp để được Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác → Pháp ấy chẳng thật → Là mất.

(**) “*Thật không có pháp Như Lai được Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác*” = Mới thật được.

✧ Bởi thành Phật là thành tựu viên mãn bản tâm giác sáng chính mình ⇔ Đâu phải việc bên ngoài mà bảo là được!

✧ Nếu có cái để được → Là vật bên ngoài → Không phải chân thật → Không thật được.

CHÁNH VĂN

Do thật không có pháp được Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác, vì vậy Phật Nhiên Đăng thọ ký cho ta, nói lời thế này: “Ông về sau sẽ làm Phật, hiệu Thích Ca Mâu Ni”. ()
Tại sao? Như Lai, tức nghĩa Như của các pháp. (**)*

➤ Ở đây, Phật lặp lại để khẳng định cho thấy:

(*) Do thật không thấy có pháp để được Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác → Cho nên mới thật là đạt được.

(**) Phật khẳng định điều này: Vì Như Lai không phải là tướng, mà là nghĩa như của các pháp:

* NGHĨA LÀ:

- Các pháp vốn dĩ như vậy. Nó không tự nói là CHỖN hay VỌNG; ĐỘNG hoặc NHƯ NHƯ.
- Do chúng sanh mê, chấp trước → Gọi là VỌNG ĐỘNG.
- Bậc đã giác ngộ, tâm cảnh nhất như → Người mê nhìn về và so sánh → Gọi là CHỖN; là NHƯ.

* VỚI NGƯỜI TU HÀNH:

- Khi hàng phục tâm, lìa tứ tướng, không thấy có pháp để được Vô thượng Bồ đề. Buông sạch → Tâm trở nên rỗng rang (KHÔNG) → Thì mọi thứ, hoàn cảnh chung quanh cũng trở nên vắng bật (TỊCH).
 - Tâm không ⇔ Cảnh tịch → Tâm cảnh nhất như ⇔ Là nghĩa như các pháp = NHƯ LAI.
 - *Chỉ không phải có một nghĩa như các pháp = đồng với nghĩa như của mình.*
 - *Như thế là đã rơi vào phân biệt → Không còn như như = Không phải NHƯ LAI.*
- ➔ Tu hành, đạt đến thấy biết như thế → Là cái thấy biết của Như Lai (Phật), nơi chính mình.

CHÁNH VĂN

Nếu có người nói, Như Lai được Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác. Tu Bồ Đề, thật không có pháp Phật được Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác. ()*

Tu Bồ Đề! Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh mà Như Lai đã được, trong đó không thật không hư. Vì vậy, Như Lai nói: tất cả pháp đều là Phật pháp. Tu Bồ Đề! Nói tất cả pháp đó, tức chẳng phải tất cả pháp, thế nên gọi tất cả pháp.

(*) Ngài nhấn mạnh lại: *“Thật không có pháp Phật được Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác.*

*** Vì:** *“Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh mà Như Lai đã được, trong đó không thật không hư”.*

- Bởi sống bằng tâm thể ấy, sẽ thấy rõ vượt thoát tất cả, không nằm trong tất cả tướng →
- Cho nên liả tất cả đối đãi sanh diệt: thực – hư... (Không thực – không hư).
- Tổ Bá Trượng nói: *Nguồn linh riêng sáng, vượt thoát căn trần, thể lộ chân thường.*
- Ngài Trí Nhàn nói: *Thanh sắc ngoại oai nghi: Sinh hoạt, nhưng vượt thoát mọi cảnh duyên.*
- Ai đạt đến đó → Cũng đều thấy như vậy. Không khác.

→ Vì liả hai bên thực – hư → Nên *“Thật không có pháp Phật được Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác”.*

*** “Vì vậy Như Lai nói: Tất cả pháp đều là Phật pháp”.** Bởi: Nội hoài viên diệu, ngoại ứng huyền cơ.

- Trong tâm đã giác → Thì thấy biết gì cũng không ra ngoài tự tánh giác sáng này. (Phật pháp).
- Đã sống trong pháp Vô thượng Bồ-đề không thực không hư → Thì sẽ thấy tất cả pháp đều là Phật pháp.

*** “Nói tất cả pháp đó, tức chẳng phải tất cả pháp, thế nên gọi tất cả pháp”:**

- Chủ yếu, bật đi tất cả - Tự sáng biết không mê → Phật pháp hiện tiền. Không khởi hiệu hay lập thành tướng.

CHÁNH VĂN

Tu Bồ Đề! Ví như thân người cao lớn. ()*

Tu Bồ Đề thưa: - Bạch Thế Tôn! Như Lai nói thân người cao lớn, tức chẳng phải thân lớn, đó gọi là thân lớn.

(*) Ở đây, đức Phật nhắc lại ý đã nói ở ĐOẠN 10: Thân to lớn, chẳng phải to lớn: Vô tướng, vượt ngoài lớn nhỏ.

✦ Tiếp theo ý trước vừa nói: *“Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh mà Như Lai đã được, trong đó không thật không hư”*.

- Tức là vượt ngoài đối đãi của thực hư, không thể lấy thực hư lớn nhỏ để so sánh được.
- Cũng ví như thân cao lớn vòi vọi. Tự nó cao lớn vô song, không do so sánh với nhỏ.
- Đây là ví dụ minh họa để người học thấy rõ hơn:
 - *Thân cao lớn vượt trên lớn nhỏ.*
 - *Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh mà Như Lai đã được, không thật không hư.*
 - *Chính là chỉ cho Pháp thân vòi vọi, trùm khắp, không có gì trong sanh diệt, hai bên so sánh kịp.*

✦ **Ngài Tu Bồ Đề liền thưa:**

- Bạch Thế Tôn! Như Lai nói thân người cao lớn, tức chẳng phải thân lớn, đó gọi là thân lớn.

- Phải luôn khái niệm cao lớn, vượt ngoài so sánh lớn nhỏ → Mới đúng nghĩa cao lớn thực sự (vô tướng) mà đức Phật muốn chỉ bày.

CHÁNH VĂN

- *Này Tu Bồ Đề! Bồ tát cũng như thế, nếu nói lời thế này: “Ta sẽ diệt độ vô lượng chúng sanh”, ắt chẳng gọi là Bồ Tát. Tại sao? Tu Bồ Đề! Thật không có pháp gọi là Bồ Tát. Thế nên Phật nói tất cả pháp không ngã, không nhân, không chúng sanh, không thọ giả.*

- * Minh họa và nói rộng xong, đức Phật hợp thức lại và kết luận: *“Bồ tát cũng như thế, ...”*
- * *“Nếu nói ta sẽ diệt độ vô lượng chúng sanh”*: Nếu khởi tâm thấy có mình tu tập, thấy có vọng tưởng được hàng phục.
- * *“Ắt chẳng gọi là Bồ Tát”*: Tức là đã sanh tướng của công phu ⇔ Che khuất giác tánh (Bồ tát).
- * *“Tại sao? Tu Bồ Đề! Thật không có pháp gọi là Bồ Tát”*: Đến đây, cần quét sạch, bật hết dấu vết, không một mảy may niệm vi tế thấy có “cái giác biết” (Không thấy có pháp gọi là Bồ Tát) → Tất cả đều mất hút → Giác tánh tự tròn đủ.
- * *“Thế nên Phật nói tất cả pháp không ngã, không nhân, không chúng sanh, không thọ giả”*:
→ Phật nói tóm lại: Khéo mất hút tất cả: Là tướng, là tâm → Liên đó trả lại bản tâm vốn tự sáng biết → Tất cả hiện thành. (Đâu đâu cũng là Phật pháp)
- * **Đây là Phật nói rõ về hạ thủ công phu tu tập.**

CHÁNH VĂN

- *Này Tu Bồ Đề! Nếu Bồ Tát nói lời thế này. “Ta sẽ trang nghiêm cõi Phật”, chẳng gọi đó là Bồ Tát. Tại sao? Như Lai nói trang nghiêm cõi Phật, tức chẳng phải trang nghiêm, gọi đó là trang nghiêm. (*) Tu Bồ Đề! Nếu Bồ Tát thông đạt pháp vô ngã, Như Lai nói đó, thật là Bồ Tát. (**)*

- (*) Ở trên, Phật phá các chấp về thân, tâm, công phu và pháp thành đạt được vô thượng Bồ đề.
- * Đến đây, đức Phật phá tình chấp thấy có cảnh giới bên ngoài (dù đó là cõi Phật) để chấp trước, rồi chăm sóc, trang nghiêm. → Đây là: Không kẹt tướng bên ngoài.
 - * Mà cần biết “trang nghiêm trong không trang nghiêm”:
 - Tức là: *Làm, mà vẫn không làm gì. ⇔ Không làm gì, nhưng đã làm xong.*
 - Cụ thể: - *Biết rõ sự thật chánh báo thế nào → Y báo sẽ theo tương ứng như vậy.*
 - Do đó: *Chỉ sống thẳng tự tánh, bất động, không khởi (Thể) ⇔ Nhưng linh thông, linh hoạt tùy duyên làm mọi việc một cách tự tại đến chủ động (Dụng) ⇔ Mà vẫn không động, không rơi vào tứ tướng.*
- (**) Nếu thông đạt pháp vô ngã, mới thật là Bồ tát: *Thông đạt pháp vô ngã, nghĩa là:*
- Đối với các pháp → Rõ suốt do duyên hợp, không chủ thể → Rỗng tuếch = **VÔ NGÃ.**
 - Đối với thân tâm → Cũng không chủ thể (không do một thứ làm nên) → **VÔ NGÃ.**
 - Trong ngoài suốt thông vô ngã → Bặt hết, mất hút các tướng → Giác tánh sáng ngời, như như không động → Là: *“Bồ Tát thông đạt pháp vô ngã, Như Lai nói đó, thật là Bồ Tát”.*

❖ **Tóm lại: Đoạn này Phật dạy hàng phục và an trụ cụ thể qua mấy ý:**

1. **Phá bên ngoài:** Không có cõi nước cho chúng ta có thể bám lấy để trang nghiêm.
 - Mà phải trang nghiêm ngay tự tâm. → **Đây là không có pháp có thể được.**
2. **Trong thân mình:** Cũng không có cái thân tướng thật để nương tựa.
3. **Dụng công, nhưng không thấy có tướng dụng công:**
 - Không thấy có ta sẽ hàng phục vọng tưởng → Không thấy có mình đang dụng công.
 - Không thấy có vọng tưởng thật được hàng phục. → **TU trong VÔ TU → Mới thật là tu.**
4. **Không thấy có Hàng Phục Tâm và An Trụ Tâm:**
 - Không thấy có người (có mình) phát tâm vô thượng Bồ-đề.
 - Không cái thấy có pháp Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác để phát tâm hướng đến.

* **Tóm lại.**

- Ngoài không còn gì để bám - Trong không có chỗ nương → Tất cả đều sạch trọn vẹn.
 - Bật hết dấu vết, mất hút các tướng → **Ngay đó, Tâm Bồ-đề giác sáng hiện tiền.**
- **Đây là ý nghĩa đích thực của hàng phục tâm và an trụ tâm.**